

держав, а й беруть на себе основний обсяг повноважень щодо управління відповідними територіями. Фактично чинна система публічної влади на цьому рівні реалізується через систему політичного та економічного двовладдя: діють призначені з центру державні адміністрації і обрані громадами місцеві органи влади. Це призводить до труднощів у розмежуванні повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, а відтак і щодо їх статусу.

Однак пряма вказівка у законі про кримінальну відповідальність на представника органів місцевого самоврядування як на службову особу дає можливість розширити сферу кримінально-правової охорони даної категорії осіб, поширивши на них усі кримінально-правові норми, які встановлюють відповідальність за посягання на службових осіб. Проте і тут має місце непорозуміння в законодавчо закріплених положеннях Кримінального кодексу України. В одних нормах він передбачає відповідальність за посягання тільки на представника влади (ст.ст. 342, 349), в інших – на службову особу (ст.ст. 350, 352, 353), в третіх – тільки на спеціальних представників влади (ст.ст. 343-348, 351).

Таким чином, усі ці поняття потрібно привести до одноманітного розуміння в науці кримінального права і використання в правозастосовчій практиці. Вихід з цієї ситуації може бути здійснено у двох площинах. Перша, поняття «представник влади» замінити поняттям «представник державної влади» і усі кримінально-правові норми, де є спеціальний потерпілий, на сьогодні – «представник влади», доповнити вказівкою на ще одного спеціального потерпілого – «представник органів місцевого самоврядування». Друга, законодавчо закріпити поняття представника влади, яким охопити й представника органів місцевого самоврядування і виключити з поняття «службова особа» вказівку на представника органів місцевого самоврядування. У цьому випадку можна погодитися з визначенням поняття «представник влади», яке сформував

В. І. Осадчий – це особа, яка працює в центральних чи місцевих державних органах влади, виконує керівні функції держави в масштабі всієї країни чи окремої адміністративно-територіальної одиниці або особа, яка працює в органах місцевого самоврядування, вимоги яких в рамках наданих повноважень є обов'язковими для виконання всіма розташованими на відповідній території органами виконавчої влади, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами та організаціями, службовими особами, а також громадянами, які постійно або тимчасово проживають на відповідній території [7, с. 124].

Щодо такого потерпілого від злочинів проти авторитету органів місцевого самоврядування як близькі родичі представників органів місцевого самоврядування, то до їх числа відповідно до ч. 2 ст. 2 Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23 грудня 1993 р. належать: батьки, дружина (чоловік), діти, рідні брати і сестри, дід, баба, онуки [11].

Підводячи підсумок, потрібно констатувати, що кримінальне законодавство України передбачає спеціальну охорону авторитету органів місцевого самоврядування і визнає потерпілими від злочинів даної категорії саме представників органів місцевого самоврядування та їх близьких родичів. Проте в Кримінальному кодексі відсутній однозначний підхід до законодавчого закріплення представника органів місцевого самоврядування як спеціального потерпілого від таких злочинів. Тому пропонується вирішити цю проблему наступним чином – або поняття «представник влади» замінити поняттям «представник державної влади» і усі кримінально-правові норми, де є спеціальний потерпілий «представник влади», доповнити вказівкою на ще одного спеціального потерпілого – «представник органів місцевого самоврядування», або законодавчо закріпити поняття представника влади, яким охопити й представника органів місцевого самоврядування і виключити у Кримінальному кодексі України з поняття «службова особа» вказівку на представника органів місцевого самоврядування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року (офіційний текст) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення : Закон України від 7 квітня 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Про судову практику у справах про хабарництво : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 року № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Зейкан І. Поняття посадової особи в кримінальному законодавстві : порівняльний аналіз / І. Зейкан // Право України. – 2002. – № 3. – С. 118-121.
5. Ільковець Л. Спеціальний суб'єкт злочину у сфері службової діяльності / Л. Ільковець, О. Крючкова // Вісник прокуратури. – 2003. – № 7. – С. 63-67.
6. Засов К.Л. Поняття должностного лица в законодательстве и юридической науке / К.Л. Засов // Современное право. – 2003. – № 8. – С. 33-38.
7. Осадчий В.І. Кримінально-правовий захист правоохоронної діяльності : монографія / Володимир Іванович Осадчий. – К. : Атіка, 2004. – 336 с.
8. Про місцеве самоврядування : Закон України від 21 травня 1997 року з наступними змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
9. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 року з наступними змінами та доповненнями : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
10. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням професійних послуг [Текст] : науково-практичний коментар / А.В. Савченко, О.В. Кришевич ; за заг. ред. В.І. Шакуна. – К. : Алерта, 2012. – 160 с.
11. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : Закон України від 23 грудня 1993 р. // ВВР. – 1994. – № 11. – Ст. 50.

УДК 343.5

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПРОТИДІЇ ШАХРАЙСТВУ FOREIGN EXPERIENCE OF CRIMINAL LEGAL COUNTERING TO FRAUD

Смельянов М.В.,

*здобувач кафедри кримінального, кримінально-виконавчого права та кримінології
Навчально-наукового інституту права та масових комунікацій
Харківського національного університету внутрішніх справ*

З використанням порівняльно-правового методу дослідження розглянуто зарубіжний досвід кримінально-правової протидії шахрайству та запропоновано на цієї підставі шляхи вдосконалення чинного вітчизняного закону про кримінальну відповідальність за цей злочин.

Ключові слова: шахрайство, кримінальна відповідальність, зарубіжний досвід криміналізації.

На базі сравнительно-правового метода дослідження розглянуто зарубіжний досвід кримінально-правового протидії шахрайству та запропоновано на цій основі шляхи удосконалення діючого національного законодавства з цього приводу.

Ключевые слова: шахрайство, кримінальна відповідальність, зарубіжний досвід криміналізації.

On the basis of comparative legal research method foreign experience of criminal law anti-fraud and propose on this basis, ways to improve the existing national law on criminal responsibility for this crime are considered.

Key words: fraud, criminal responsibility, international experience of criminalization.

Постановка проблеми. Одним з важливих прийомів отримання кримінально-правових знань є вивчення зарубіжного досвіду криміналізації тих чи інших діянь і порівняння з національним підходом до цього, бо порівняльно-правовий метод надає можливість краще пізнати національне право та вдосконалити його. В літературі відзначається, що порівняння – це один з базових прийомів пізнання, оскільки пізнання явища починається з відмежування його від інших та встановлення схожості зі спорідненими явищами, внаслідок чого виникає можливість встановити спільні властивості, притаманні ним ознаки [1, с. 567].

Порівняння в залежності від об'єктів дослідження може проводитися на таких рівнях:

а) макро-рівень – типів права, правових сімей, правових систем чи галузей права;

б) мікро-рівень – порівняння правових інститутів, норм окремих категорій [2, с. 123].

У межах цього дослідження здійснюється порівняння на мікро-рівні, при цьому для порівняння використовуються законодавство тих країн, які не тільки належать до однієї правової сім'ї – континентальної правової системи, але й проявляють найбільшу спорідненість між своїми національними законодавствами внаслідок історичних, соціально-економічних, соціально-психологічних традицій, а саме для порівняння пропонується дослідити кримінальні законодавства тих країн, які образувалися на пострадянському просторі.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Мета. Питання щодо зарубіжного досвіду кримінально-правової протидії шахрайству у тій чи іншій мірі розглядалися у роботах таких українських вчених, як П.П. Андрушко, В.О. Глушков, О.О. Дудоров, В.П. Ємельянов, М.Л. Кривоченко, О.В. Лисодед, В.О. Навроцький, М.І. Панов, О.В. Смаглюк, В.П. Тихий, С.Ф. Фесенко та інші. При цьому наукові дослідження у зазначеній сфері останнім часом значно активізувались. Захистили кандидатські дисертації Мохаммед А.М. Байдусі «Кримінальна відповідальність за шахрайство за законодавством Єгипту, Йорданії, України (порівняльно-правовий аспект)» (2007 р.) та Ю.Л. Шуляк «Кримінальна відповідальність за шахрайство: порівняльно-правове дослідження» (2011 р.). Однак ці роботи переважно були присвячені питанням кримінальної відповідальності за шахрайство як злочин проти власності, передбачений ст. 190 КК України та відповідними статтями кримінальних кодексів зарубіжних країн. Проте КК України та інших пострадянських держав встановлюють відповідальність за шахрайство у кількох статтях, які у сукупності створюють певний кримінально-правовий інститут шахрайства, а це потребує системного аналізу нових аспектів проблеми. Тому метою наведеної статті є спроба у порівняльному аспекті розглянути кримінально-правовий інститут шахрайства, який складають різноманітні діяння, передбачені кількома статтями Кримінального кодексу України та кодексами інших пострадянських держав.

Виклад основного матеріалу дослідження. Співставлення норм, які передбачають відповідальність за шахрайство, показує що категорія «шахрайство», як в КК України, так і в кримінальних кодексах інших пострадянських держав, є складний кримінально-правовий інститут, що

складається з кількох норм, одна з яких є загальною, а інші – спеціальними нормами, які передбачаються або у самостійних складах злочинів, або у межах складного складу з ознаками альтернативно визначених діянь.

Загальна норма, що передбачає відповідальність за шахрайство міститься у главі (розділі) про злочини проти власності, інші про відповідальність за окремо визначені види шахрайства розміщені у різноманітних главах (розділах) Особливої частини КК. Такий в цілому однаковий підхід до встановлення відповідальності за шахрайські дії не виключає різних способів вирішення тих або інших питань. І це починається вже з визначення шахрайства у загальній нормі, бо визначення шахрайства здійснюється неоднаковим чином.

Зокрема, таким же чином, як і ст. 190 КК України, шахрайство визначене у ст. 178 КК Азербайджанської Республіки [3], ст. 209 КК Республіки Білорусь [4], ст. 166 КК Киргизької Республіки [5], ст. 168 КК Республіки Узбекистан [6], а саме як заволодіння чужим майном або придбання права на чуже майно шляхом обману, чи зловживання довірою. При цьому у всіх вказаних Кодексах, крім КК України, шахрайство охоплюється більш широким поняттям «розкрадання», тоді як КК України 2001 року взагалі відмовився від використання останнього терміну.

Але в Кодексах багатьох інших держав термін «розкрадання» міститься також і в загальній нормі, в якій надається визначення шахрайства. Так, у ст. 178 КК Республіки Вірменія [7], ст. 177 КК Республіки Казахстан [8], ст. 159 КК Російської Федерації [9], ст. 247 КК Республіки Таджикистан [10], ст. 228 КК Туркменістану [11] загальна норма, яка встановлює відповідальність за шахрайство визначена таким чином: «Шахрайство, тобто розкрадання чужого майна або придбання права на чуже майно шляхом обману чи зловживання довірою».

Тобто у переважній більшості Кодексів пострадянських держав складі шахрайства містяться ознаки двох предметів злочинів – чуже майно або право на майно та ознаки двох способів заволодіння ними – шляхом обману або зловживання довірою.

У кримінальних кодексах інших пострадянських держав при визначенні шахрайства мають місце певні особливості.

Так, у ст. 177 КК Латвійської Республіки, хоча мають місце як ознаки двох предметів, такі двох способів вчинення шахрайства, але цей злочин не розглядається як різновид розкрадання, оскільки в самому Кодексі, як і в КК України, не має такого терміну, тобто визначення шахрайства має такий вигляд: «Отримання чужого майна або права на таке майно шляхом зловживання довірою або обману» [12].

Шахрайство, яке передбачене ст. 190 КК Республіки Молдова, хоча і відноситься цим Кодексом до різновидів розкрадання, в якості предмета злочину містить лише ознаки майна: «Шахрайство, тобто незаконне отримання майна іншої особи шляхом обману чи зловживання довірою» [13].

Склади шахрайства в КК Грузії [14], Естонської Республіки [15] та Литовської Республіки [16] не тільки в якості способу вчинення злочину вказують лише на обман, але мають і деякі особливості у конструкції ознак щодо предмету злочину і визначають ознаки загальної норми про відповідальність за шахрайство у такий редакціях:

«Заволодіння чужою річчю з метою привласнення або придбання майнового права шляхом обману» (ст. 180 КК Грузії) [14];

«Заволодіння чужим майном або придбання права на чуже майно чи інших майнових вигід шляхом обману» (ст. 143 Естонської Республіки) [15];

«Той, хто шляхом обману на свою користь або користь інших осіб придбав чуже майно або право на майно, ухилився від майнового зобов'язання чи скасував його» (ст. 182 Литовської Республіки) [16].

Тобто якщо в ст. 180 КК Грузії при згадуванні про один спосіб заволодіння (обман) вказується на традиційні два предмета шахрайства (майно або право на майно), то при таких же ознаках способу вчинення в ст. 143 КК Естонської Республіки додатково вказується на такий предмет як майнові вигоди, а в ст. 182 КК Литовської Республіки – на такий предмет як майнове зобов'язання, при цьому КК Естонської Республіки, як і більшість Кодексів пострадянських держав відносять шахрайство до різновидів розкрадання, що знаходить своє відображення у спеціальних нормах, які встановлюють відповідальність за розкрадання предметів спеціального призначення.

Відповідно до КК України спеціальними нормами, які встановлюють відповідальність за шахрайство як злочин проти власності є такі:

- заволодіння шляхом шахрайства вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами (ст. 262 КК);

- заволодіння шляхом шахрайства транспортним засобом (ст. 289 КК);

- заволодіння шляхом шахрайства наркотичними засобами, психотропними речовинами або їх аналогами (ст. 308 КК);

- заволодіння шляхом шахрайства прекурсорами (ст. 312 КК);

- заволодіння шляхом шахрайства обладнанням, призначеним для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 313 КК);

- заволодіння військовослужбовцем шляхом шахрайства зброєю, бойовими припасами вибуховими або іншими бойовими речовинами, засобами пересування, військовою чи спеціальною технікою чи іншим військовим майном (ст. 410 КК).

Особливим видом шахрайства, згідно зі ст. 222 КК України, є шахрайство з фінансовими ресурсами, яке визначається таким чином: «Надання завідомо неправдивої інформації органам державної влади, органам влади Автономної Республіки Крим чи органам місцевого самоврядування, банкам чи іншим кредиторам з метою одержання субсидій, субвенцій, дотацій, кредитів чи пільг щодо податків у разі відсутності ознак злочину проти власності» [17].

Норми, які передбачені у статтях 262, 308 312, 313 КК України у тій чи іншій редакції мають місце у кодексах усіх пострадянських держав.

Аналог норми, передбаченої ст. 410 КК України, має місце лише у ст. 393 КК Республіки Таджикистан, яка встановлює відповідальність військовослужбовців за розкрадання вогнепальної зброї, бойових припасів, військової техніки, вибухових чи інших бойових речовин. В Кодексах інших пострадянських держав така норма не передбачена.

Під незаконним заволодінням транспортним засобом у ст. 289 КК України розуміється вчинене будь-яким способом заволодіння і з будь-якою метою – як з метою звичайного угону, так і з метою повернення транспортного засобу на користь винного або інших осіб, у тому числі шляхом шахрайства. Аналогічна норма має місце лише у ст. 172 КК Киргизської Республіки, яка розміщена у Главі 21 «Злочини проти власності» та передбачає відповідальність за неправомірне заволодіння автомобілем або

іншим транспортним засобом. У Кодексах інших країн окремо передбачається відповідальність за незаконне заволодіння транспортним засобом лише у тих випадках, коли це не пов'язано з поверненням цього транспортного засобу на користь винного або іншої особи з корисливою метою. Якщо ж останні обставини матимуть місце у діях винного, то кваліфікація дій винної особи буде здійснюватися за статтями, які передбачають відповідальність за злочини проти власності. Це відповідає саме змісту тих статей, що передбачають відповідальність за незаконне заволодіння транспортним засобом. Так, ст. 185 КК Азербайджанської Республіки, ст. 214 КК Республіки Білорусь, ст. 183 КК Республіки Вірменія, ст. 184 КК Грузії, ст. 185 Республіки Казахстан, ст. 192-1 Республіки Молдова, ст. 166 КК Російської Федерації, ст. 252 КК Республіки Таджикистан, ст. 234 КК Туркменістану, хоча й розміщені у главі КК, що включає злочини проти власності, однак встановлюють відповідальність лише за таке незаконне заволодіння транспортним засобом, яке не пов'язане з розкраданням; ст. 197 КК Естонської Республіки, яка передбачає відповідальність за угон механічного транспортного засобу, міститься у Главі 11 «Злочини проти громадського порядку та громадської безпеки»; ст. 267 КК Республіки Узбекистан, яка передбачає відповідальність за угон транспортного засобу, розміщена у Главі XVIII «Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту»; у КК Латвійської Республіки та КК Литовської Республіки така норма відсутня.

Тому викликає сумнів доцільність охоплення ознаками ст. 289 КК України, яка розміщена у Розділі XI Особливої частини КК, що має назву «Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту», всіх випадків незаконного заволодіння транспортним засобом – як пов'язаних з посяганням на майнові права, так і не пов'язаних. Вважаємо, що ознаками злочину, що посягає на безпеку руху та експлуатації транспорту, не повинні охоплюватися випадки незаконного заволодіння транспортним засобом з корисливою метою повернення цього засобу на користь винного або іншої особи, тому потрібно з урахуванням зарубіжного досвіду здійснити певні зміни до конструкції ст. 289 КК України, відповідно до яких виключити з диспозиції цієї статті ознаки дій, пов'язаних з корисливими посяганнями.

Також викликає сумнів доцільність використання терміну «шахрайство» у назві ст. 222 КК України, оскільки цей вид «шахрайства з фінансовими ресурсами» містить лише ознаки надання неправдивої інформації при відсутності ознак злочинів проти власності. У недосконалої такої назви ст. 222 КК України переконує і зарубіжний досвід встановлення кримінальної відповідальності за такий злочин.

В аналогічному складі злочину такого роду термін міститься лише у назві ст. 207 КК Литовської Республіки, яка встановлює відповідальність за шахрайське одержання кредиту. Але «шахрайське одержання» і «шахрайство» – це далеко не однакові за своїм обсягом та змістом поняття, бо поняття «шахрайське» акцентує увагу лише на використанні обману як способу одержання кредиту, а поняття «шахрайство» є складовою частиною більш широкого поняття, яке використовується у переважній кількості кримінальних кодексів пострадянських держав, а саме поняття «розкрадання», тобто злочину проти власності.

Що ж стосується такого діяння як надання неправдивої інформації з метою одержання кредиту, то у ст. 195 КК Азербайджанської Республіки, ст. 237 КК Республіки Білорусь, ст. 191 КК Республіки Вірменія, ст. 208 КК Грузії, ст. 194 КК Республіки Казахстан, ст. 184 КК Киргизської Республіки, ст. 210 КК Латвійської Республіки, ст. 238 КК Республіки Молдова, ст. 243 КК Туркменістану термін «шахрайство», «шахрайські» не використовується, а йдеться про незаконне одержання кредиту.

Більш того, в КК Російської Федерації і КК Республіки Таджикистан в окремих статтях закону передбачається відповідальність як за розкрадання фінансових ресурсів, так і за незаконне одержання кредиту.

Так, у ст. 246 КК Республіки Таджикистан встановлюється відповідальність за розкрадання коштів, одержаних у якості кредиту, а у ст. 264 КК – за незаконне одержання кредиту.

Кримінальний кодекс Російської Федерації у ст. 176 КК встановлює відповідальність за незаконне одержання кредиту і водночас передбачає відповідальність у ст. 159-1 КК за шахрайство у сфері кредитування, у ст. 159-2 КК за шахрайство при одержанні виплат, як за різновиди розкрадання грошових коштів на підставі надання неправдивої інформації при їх одержанні.

Такі обставини викликають питання щодо обсягу та змісту власне поняття «шахрайство», можливості та доцільності використання цього терміну у тих або інших складах злочинів, а також щодо співвідношення шахрайства зі злочинами, що вчинюються шляхом обману, але це потребує проведення окремих наукових досліджень.

Висновки. Таким чином, вивчення досвіду кримінально-правової протидії шахрайству, який відбивається у

кримінальних кодексах пострадянських держав, показує, що категорія «шахрайство» виступає у цих Кодексах як певний кримінально-правовий інститут, що складається з кількох норм, одна з яких є загальною (базовою), а інші спеціальними.

У загальній нормі шахрайство частіше за все визначається, як заволодіння (розкрадання, отримання) чужим майном або правом на чуже майно шляхом обману чи зловживання довірою. Однак, в деяких Кодексах ознаки цього складу мають певні особливості або у способі, або у предметі посягання, тому у якості способу вчинення цього злочину може бути вказівка лише на обман, а в якості предмета злочину вказується або лише на майно, або, навпаки, крім майна та права на майно, згадується також про майнові вигоди чи майнові зобов'язання.

На підставі вивчення зарубіжного досвіду викликає сумнів доцільність охоплення ознаками ст. 289 КК України всіх випадків незаконного заволодіння транспортним засобом, тобто як таких, що не пов'язані з посяганням на власність, так і таких, що є різновидом злочинів проти власності, а також викликає сумнів доцільність використання у назві ст. 222 КК України терміна «шахрайство».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кондаков Н.И. Логический словарь-справочник / Н.И. Кондаков. – М. : Наука, 1975. – 717 с.
2. Бигич О.Л. Порівняльне правознавство : природа та методологічне значення : дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.01 / Бигич Олена Леонідівна. – К., 208 с.
3. Уголовный кодекс Азербайджанской Республики. – Баку : Юридическая литература, 2011. – 304 с.
4. Уголовный кодекс Республики Беларусь. – Мн. : Тесей, 2001. – 312 с.
5. Уголовный кодекс Кыргызской Республики [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.madialawca.org>.
6. Уголовный кодекс Республики Узбекистан. – СПб. : Юридический центр Пресс, 2001. – 338 с.
7. Уголовный кодекс Республики Армения [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.parliament.am>.
8. Уголовный кодекс Республики Казахстан [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://online.zakon.kz>.
9. Уголовный кодекс Российской Федерации [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.consultant.ru>.
10. Уголовный кодекс Республики Таджикистан [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.google.com.ua>
11. Уголовный кодекс Туркменистана. – Аипабад, 2010. – 456 с.
12. Уголовный кодекс Латвийской Республики. – СПб. : Юридический центр Пресс, 2001. – 313 с.
13. Уголовный кодекс Республики Молдова. – Кишинев : «Lavilat-Info» SRL, 2009. – 144 с.
14. Уголовный кодекс Грузии. – СПб. : Юридический центр Пресс, 2002. – 409 с.
15. Уголовный кодекс Эстонской Республики. – СПб. : Юридический центр Пресс, 2001. – 262 с.
16. Уголовный кодекс Литовской Республики. – СПб. : Юридический центр Пресс, 2003. – 470 с.
17. Кримінальний кодекс України (із змінами та доповненнями на 1 серпня 2012 року). – Х. : Одіссей, 2012. – 232 с.

УДК 343.5

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАПОБІГАННЯ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ НАРКОТИКІВ INTERNATIONAL EXPERIENCE OF PREVENTION OF ILLEGAL APPEAL OF DRUGS

Забродська Т.А.,

*здобувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права
Національної академії внутрішніх справ*

Стаття присвячена заходам протидії незаконному обігу наркотичних засобів у країнах Європи. Наведено перелік суб'єктів запобігання незаконному обігу наркотиків, окреслена нормативна основа їх діяльності. Запропоновані перспективні напрямки удосконалення заходів запобігання злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів в Україні.

Ключові слова: запобігання, політика, стратегія, правове регулювання, наркотичні засоби, рецидивні злочини.

Статья посвящена мерам предупреждения незаконного оборота наркотиков в странах Европы. Приведен перечень субъектов предупреждения незаконного оборота наркотиков и нормативных документов, являющихся основой их деятельности по предупреждению преступлений. Предложены перспективные направления усовершенствования мер по противодействию незаконного оборота наркотиков в Украине.

Ключевые слова: предупреждение, политика, стратегия, правовое регулирование, наркотические средства, рецидивные преступления.

The article is devoted to international experience of prevention of illegal appeal of drugs. The subjects of prevention of illegal appeal of drugs and normative basis of their activity is outlined. Found out perspective directions of improvement of national legislation.

Key words: prevention, policy, legislation, strategy, drugs, recurrent criminality.